

НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР
ПО ЗАРАЗНИ И
ПАРАЗИТНИ БОЛЕСТИ

Св. № 1685
07-06 2013

Бул. „Янко Сакъев“ № 26
София 1504, тел: 9446995

До Научното жури

Назначено със Заповед №144 от 26.04.2013

На Директора на НЦЗПБ

Становище

За защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в област висше образование: 4. „Природни науки, математика и информатика“ по професионално направление 4.3. „Биологически науки“, научна специалност „Микробиология“ по докторска програма „Микробиология“ на НЦЗПБ, на тема: „Микробиологични проучвания върху етиологията на мултирезистентната туберкулоза в България“ на д-р Елизабета Василева Бачийска, Завеждащ Националната референтна лаборатория по туберкулоза на НЦЗПБ, свободен аспирант към Отдел „Микробиология“

От проф.д-р Тодор Веселов Кантарджиев, дмн, от НЦЗПБ, научен ръководител

Лекарствената резистентност на причинителя на туберкулозата е световен проблем с научно и здравно значение. Направеното през последните години от д-р Бачийска изграждане на работеща мрежа от микробиологични лаборатории по туберкулоза, методично обновление и стриктно управление на качеството на лабораторните микобактериологични методи и външна оценка на качеството, позволи достоверност на етиологичната диагностика и точно определяне на лекарствената чувствителност в страната. Функциониращата лабораторна мрежа и тесните връзки на лабораторията на д-р Бачийска със супранационалните референтни лаборатории в Европа, позволиха изработването и написването на

настоящия научен труд с неговите научно-теоретични приноси и пряката му връзка с лечебно-диагностичния процес на туберкулозата.

Дисертационният труд е написан на много добър научен език на 200 страници, умело е онагледен с 43 ясни и показателни таблици и 36 добре подбрани фигури. В библиографията са включени 152 заглавия, от които 13 са написани с български букви и 139 на латиница, около две трети от публикациите са през последното десетилетие. С голяма вещина само на 55 страници литературен обзор, авторката е представила проблема за лекарствената резистентност при туберкулозата в неговите детайли от фенотипните методи до молекулярните микробиологични техники. Много умело от обзора произхожда целта на дисертацията, която е точна и кратка, а от нея логично произлизат задачите. Изследвани са 272 туберкулозни щамове от цялата страна, изолирани или потвърдени от докторантката. Щамове са от 216 пациента, което позволява при някои от пациентите да се проследи еволюцията на лекарствената резистентност в хода на заболяването и провежданата терапия.

Като научно-теоретични приноси можем да приемем следните:

1. На базата на цялостна генотипна характеристика на разпространените в България MDR-TB щамове, за периода 2007-2011г е определен сполитотип, асоцииран с развитие на MDR-TB.
2. Оригинално е определянето на фенотипната характеристика и географското разпространение на MDR-TB щамове в страната за този период. Това прави резултатите съпоставими с тези от страните на ЕС.
3. Оригинални са първите данни за доказана XDR-TB в страната, след въвеждането от дисертантката на метода за изследване за лекарствена чувствителност към втори ред химиотерапевтици.
4. Апробирани са новите за страната модерни молекулярни методи за линейна хибридизация, откриващи мутации в таргетни гени, асоциирани с резистентността на *M. tuberculosis*, на изолирани от български пациенти щамове, към първи и втори ред противотуберкулозни лекарства.

По-съществени научно-приложни приноси са:

1. Въведен е алгоритъм при определяне на лекарствена чувствителност към първи и втори ред противотуберкулозни лекарства, който подпомага дейността на лабораторната мрежа в страната.
2. Създадена е първата репрезентативна за страната банка от над 300 собствени клинични туберкулозни изолата, съхранявани при необходимите условия, с оглед бъдещи проучвания и колаборация в рамките на ЕС.
3. Организирана е първата действаща мрежа от микробиологични лаборатории и управление на качеството за диагностика на туберкулозата в страната, включително и с външна оценка на качеството

Докторантката има пет участия в конгреси у нас, осем участия в международни конгреси, 13 публикации в български издания с академична редколегия и 4 журнални статии в авторитетни международни списания. Общият Impact Factor (IF) е 10.686. Д-р Бачийска представя нашата страна пред ECDC по въпросите на контрола на туберкулозата и е най-авторитетният наш микробиолог по диагностика и лекарствена резистентност на микобактерии.

Заклучение:

Дисертационният труд на д-р Елизабета Василева Бачийска е важен принос в проучването на етиологията и лекарствената резистентност на туберкулозата в нашата страна. Този труд охарактеризира дисертантката като отличен научен организатор, задълбочен и последователен изследовател, съчетаващ необходимите качества на учен и лекар, уникален в своята тясна област. Въз основа на приносите и несъмнените качества на работата давам положителна оценка и подкрепям присъждането на образователната и научна степен „Доктор” по докторската програма „Микробиология” на НЦЗПБ на д-р Елизабета Бачийска, завеждащ Националната референтна лаборатория по туберкулоза на НЦЗПБ (акредитирана по ISO 17 025).

Проф. д-р Тодор Кантарджиев, дмн

06.06.2013г.